

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, I. Muruianu, E. Palanciuc)
Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (M. Ghervas, N. Vascan, V. Burduh)

Î N C H E I E R E

22 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând cererea de revizuire depusă de Compania „Intact Asigurări Generale”
Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Victor Furnică,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de
Compania „Intact Asigurări Generale” Societate pe Acțiuni împotriva Comisiei
Naționale a Pieței Financiare, persoană terță Ministerul Finanțelor al Republicii
Moldova, cu privire la anularea parțială a actului normativ,

împotriva deciziei din 07 iulie 2021 a Curții Supreme de Justiție prin care a fost
menținută încheierea din 07 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 01 martie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Compania „Intact Asigurări
Generale” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Victor Furnică, a înaintat
acțiune în control normativ împotriva Comisiei Naționale a Pieței Financiare, persoană
terță Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, solicitând anularea în parte a
pct. 10⁴, pct. 28¹, și integral a pct. 31 din Regulamentul privind rezervele tehnice de
asigurare, aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 1/5 din
11 ianuarie 2011.

Totodată, prin acțiunea înaintată, Compania „Intact Asigurări Generale”
Societate pe Acțiuni, a solicitat emiterea ordonanței provizorii cu privire la suspendarea
pct. 10⁴, pct. 28¹ și pct. 31 din Regulamentul privind rezervele tehnice de asigurare,
aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 1/5 din 11 ianuarie
2011.

Prin încheierea din 07 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă
cererea depusă de Societatea pe Acțiuni „Intact Asigurări Generale” privind emiterea
ordonanței provizorii cu privire la suspendarea pct. 10⁴, pct. 28¹ și pct. 31 din
Regulamentul privind rezervele tehnice de asigurare, aprobat prin Hotărârea Comisiei

Naționale a Pieței Financiare nr. 1/5 din 11.01.2011, anume a sintagmei din pct. 10⁴ „În cazul în care, ca rezultat al testelor de adecvare realizate conform pct. 10² sbp. 1), se identifică o diferență negativă sistematică a existențelor anterioare, asiguratorul procedează la ajustările necesare ale metodelor de calculare a rezervelor utilizate, cu informarea Autorității de supraveghere și suplinirea deficitului de rezerve înregistrate”; sintagmei „maximă” și „(cu rata daunelor finale - 60%)” din pct. 28¹; precum și a pct. 31, care statuează că „rezerva riscurilor neexprimate pentru fiecare clasă de asigurare se calculează, utilizând rata operațională combinată, prin următoarele relații: [...] (f.d. 101-106, vol. I).

La 18 iunie 2021, Compania „Intact Asigurări Generale” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Victor Furnică, a depus recurs împotriva încheierii din 07 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii și transmiterea cauzei la rejudecare, în instanța de fond pentru a fi examinată cererea privind emiterea ordonanței provizorii.

Prin decizia din 07 iulie 2021 a Curții Supreme de Justiție a fost respins recursul depus de Compania „Intact Asigurări Generale” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Victor Furnică și a fost menținută încheierea din 07 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 164-173, vol. I).

La 22 noiembrie 2021, Compania „Intact Asigurări Generale” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Victor Furnică, a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 07 iulie 2021 a Curții Supreme de Justiție, solicitând primirea în procedură a cererii de revizuire cu admiterea acesteia, casarea deciziei din 07 iulie 2021 a Curții Supreme de Justiție, reținerea recursului pentru examinare, admiterea acestuia și casarea încheierii din 07 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond, pentru a fi examinată cererea privind emiterea ordonanței provizorii (f.d. 21-23, vol. II).

Drept temei de revizuire Compania „Intact Asigurări Generale” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Victor Furnică a invocat art. 449 lit. h) din Codul de procedură civilă, menționând că în corespundere cu art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 6 § 1 al CEDO, instanțele naționale nu au examinat în concret cererea depusă de Compania „Intact Asigurări Generale” Societate pe Acțiuni privind suspendarea normelor contestate din Regulamentul privind rezervele tehnice de asigurare, aprobat prin hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 1/5 din 11 ianuarie 2011, până la soluționarea în fond a litigiului, argumentând că prin interpretarea normelor din Codul administrativ, actele normative emise de către autoritățile publice, care se supun controlului de legalitate nu pot fi suspendate prin aplicarea instituției ordonanței provizorii.

Revizuentul consideră că, solicitarea de aplicare a măsurii de asigurare aferente acțiunilor de contencios administrativ în control normativ se încadrează în prevederile art. 215 alin. (1) din Codul administrativ, respectiv instanța de judecată era obligată să o examineze.

Mai mult, instanța nu poate să nu-și exercite competențele plenipotențiare în condițiile în care prin efectul art. 191 alin. (2) din Codul administrativ, legiuitorul atribuind obligația Curții de Apel să examineze acțiunile în contencios administrativ împotriva actelor normative, o obligă să examineze și alte cereri legate de obiectul

acțiunii. În acest sens, rolul puterii judecătorești, ținând cont de principiul separării puterilor în stat este să se asigure că celelalte ramuri ale puterii se conduc de principiul supremației Legii și atunci când este sesizată să întreprindă toate acțiunile ce se impun pentru protejarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor și societății. Consideră că atunci când sunt invocate temeuri serioase în urma căruia se naște o bănuială întemeiată privind ilegalitatea actului chiar și normativ, instanța de judecată urmează să aplice instituția suspendării, în caz contrar, un act normativ ilegal poate pe perioada cât se judecă litigiul să cauzeze daune iremediabile.

Având în vedere cele expuse supra, revizuentul consideră că soluțiile emise nu au fost încadrate în nicio prevedere legală, care ar conține excepția de aplicare a instituției suspendării actului administrativ normativ, iar actul judecătoresc emis încalcă dreptul Companiei „Intact Asigurări Generale” Societate pe Acțiuni de a avea acces la un tribunal.

Prin referința depusă la 13 decembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, Comisia Națională a Pieței Financiare, reprezentată de avocatul Angela Popil, a solicitat respingerea cererii de revizuire ca inadmisibilă deoarece nu se circumscrie temeiului invocat la art. 449 lit. h) din Codul de procedură civilă, care prevede că revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională. Pentru a putea invoca în susținerea unei cereri de revizuire temeiul enunțat, se cere existența unei constatări a CtEDO privind încălcarea unui drept sau a unei libertăți fundamentale ale omului prin actul judecătoresc care se solicită a fi revizuit, fapt care nu se atestă la caz.

De asemenea intimatul a criticat argumentul revizuentului care insistă asupra faptului că în cadrul acestei cauze, atât instanță de fond, cât și instanța de recurs au omis a se expune asupra cererii de emitere a ordonanței provizorii și dispunerea suspendării acțiunii prevederilor contestate din actul normativ emis de către autoritatea intimată.

La acest capitol, intimatul a subliniat că, instituția suspendării reglementată de art. 214 din Codul administrativ este aplicabilă exclusiv actelor administrative individuale, iar ordonanța provizorie, așa cum aceasta este reglementată la art. 215 din Codul administrativ poate fi emisă doar atunci când examinând acțiunea instanță de judecată constată că există argumente puternice că acțiunea are șanse să fie admisă, iar dacă judecătorul nu va emite urgent ordonanța provizorie vor fi cauzate prejudicii foarte grave și care nu vor putea fi reparate, circumstanțe care lipsesc în cauza dată.

În conformitate cu art.195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art.169–171.

Astfel, în legătură că Codul administrativ nu a reglementat procedura revizuirii unei hotărâri irevocabile, cererea de revizuire depusă de către Compania „Intact Asigurări Generale” Societate pe Acțiuni se va examina în conformitate cu prevederile Capitolului XXXIX din Codul de procedură civilă.

Verificând argumentele societății revizuyente, examinând materialele cauzei în raport cu temeiurile de revizuire prevăzute de art. 449 lit. h) din Codul procedură civilă,

completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, consideră că cererea de revizuire este inadmisibilă și urmează a fi respinsă din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 450 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite încheiere de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. 451 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 și anexându-se probele ce le confirmă.

Din dispozițiile legale sus-arătate urmează că, revizuirea este o cale de atac de retractare și nu de reformare, prin intermediul căreia se poate obține anularea unei hotărâri judecătorești irevocabile și reînnoirea judecării în cazurile expres determinate de lege, iar retractarea neîntemeiată a hotărârii contestate poate duce la încălcarea principiului stabilității raporturilor juridice, care înseamnă că soluția definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată fără motive legale. De aceea, legea admite revizuirea numai în cazuri strict determinate.

Din textul cererii de revizuire, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că revizuentul solicită revizuirea deciziei din 07 iulie 2021 a Curții Supreme de Justiție, invocând temei de revizuire art. 449 lit. h) din Codul de procedură civilă.

Din sensul art. 449 lit. h) din Codul de procedură civilă, rezultă că revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională.

Instanța de revizuire relevă că revizuirea este definită ca fiind acea cale de atac prin intermediul căreia se poate obține desființarea unei hotărâri judecătorești irevocabile și reluarea judecării cauzei cu respectarea principiilor fundamentale ale unui proces echitabil.

A se reține că unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, *inter alia*, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție. Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata*, adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești.

Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Competența instanțelor de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (Brumărescu v. România, nr. 28342/95, § 61-62 și Roșca v. Moldova, nr.6267/02, §24-25, Riabîh v. Rusia, § 52).

Curtea Supremă de Justiție menționează că principiul enunțat exclude posibilitatea ca părțile, având scopul de a redeschide noi proceduri judiciare referitoare la aceeași problemă și de a obține o reanalizare a cauzei, respectiv o nouă hotărâre în privința sa, să transforme reexaminarea cauzei într-un control judiciar deghizat.

Conturat astfel, principiul securității juridice presupune ca statul să depună diligențe pentru a putea fi identificate procedurile judiciare conexe și să interzică redeschiderea unor noi proceduri judiciare referitoare la aceeași problemă. Prin prisma principiilor menționate, se reține că principiile specificate nu se opun în totalitate existenței procedurilor extraordinare prin readucerea în fața instanțelor a aspectelor litigioase deja soluționate, însă necesitatea respectării principiului siguranței circuitului civil – care este unul din aspectele esențiale ale principiului preeminenței dreptului într-o societate democratică – cere ca folosirea acestora în materie civilă să îmbrace un caracter excepțional în ceea ce privește termenul în care pot fi promovate, motivele de admisibilitate, precum și părțile care au dreptul la acțiune.

Curtea menționează că legislația procesuală reglementează mecanisme ce acordă posibilitatea desființării hotărârilor judecătorești irevocabile în cazul în care urmează a fi corectate erorile judiciare și omisiunile justiției.

În special, revizuirea fiind o cale de retractare, și nu de reformare a hotărârii, în cadrul acesteia, în baza unor temeuri strict prevăzute de lege, are loc redeschiderea procesului.

Urmând raționamentele Curții Europene, Curtea acceptă că o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă se bucură de autoritatea lucrului judecat, astfel încât un litigiu soluționat nu mai poate, de principiu, să formeze obiectul unui nou proces, cu același obiect, aceeași cauză și între aceleași părți.

Totodată, Curtea subliniază că problema esențială în reglementarea corectă a căilor de atac extraordinare constă în găsirea unor „ipoteze de mijloc”, care să împace ambele cerințe, pe de o parte, principiul autorității de lucru judecat și, pe de altă parte, necesitatea pronunțării unei hotărâri judecătorești legale și întemeiate. Așadar, este necesară identificarea unor ipoteze egale, care să asigure respectarea dreptului la un proces echitabil și a principiului securității raporturilor juridice.

Referitor la temeiul prevăzut de art. 449 lit. h) din Codul de procedură civilă invocat de către societatea revizuentă, instanța de revizuire menționează că doar existența unei constatări a Curții Europene a Drepturilor Omului privind încălcarea unui drept sau a unei libertăți fundamentale ale omului, în pricina a cărei act judecătoresc se solicită a fi revizuit, constituie drept temei de admitere a cererii de revizuire.

Astfel, în conformitate cu aceste prevederi legale, revizuirea poate fi declarată în cazul în care, după rămânerea hotărârii irevocabile, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat printr-o hotărâre o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională.

Ca urmare, verificând temeinicia motivelor de revizuire invocate, instanța de revizuire consideră că acestea nu pot fi reținute și nu pot servi ca temei de revizuire a hotărârii contestate în sensul art. 449 lit. h) din Codul de procedură civilă, din motiv că revizuenta nu a prezentat probe ce ar confirma existența unei hotărâri definitive a Curții Europene a Drepturilor Omului prin care să fie stabilit faptul că în cadrul examinării

recursului declarat împotriva încheierii din 07 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, acesteia i-ar fi fost încălcate drepturile prevăzute de Convenția Europeană.

Deci, cu certitudine s-a stabilit că simpla referire la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului nu poate suplini lipsa unei argumentări logico-juridice a cererii de revizuire, care în mod imperativ urma să fie expusă în cererea de revizuire.

Mai mult, instanța de revizuire respinge ca fiind declarative, nefondate și lipsite de suport juridic criticile revizuentului precum că actul judecătoresc emis încalcă dreptul Companiei „Intact Asigurări Generale” Societate pe Acțiuni de acces la tribunal prevăzut de art. 6 § 1 al CEDO, deoarece instanțele naționale, nu au examinat în concret cererea privind suspendarea normelor contestate din Regulamentul privind rezervele tehnice de asigurare, aprobat prin hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 1/5 din 11 ianuarie 2011, până la soluționarea în fond a litigiului, argumentând că prin interpretarea normelor din Codul administrativ, actele normative emise de către autoritățile publice, care se supun controlului de legalitate, nu pot fi suspendate prin aplicarea instituției ordonanței provizorii. Tot aici, instanța de revizuire menționează că neadmiterea cererii privind suspendarea normelor contestate din Regulamentul enunțat, nu echivalează cu neexaminarea cererii propriu-zise, din care considerent alegațiile revizuentului nu pot fi reține ca întemeiate.

Așa fiind, având în vedere faptul că motivele invocate în cererea de revizuire nu se încadrează în temeiurile art. 449 lit. h) din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea de revizuire ca inadmisibilă.

În conformitate cu prevederile art. 195 din Codul administrativ, art. 449 lit. h), art. 453 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Compania „Intact Asigurări Generale” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Victor Furnică, împotriva deciziei din 07 iulie 2021 a Curții Supreme de Justiție, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Compania „Intact Asigurări Generale” Societate pe Acțiuni împotriva Comisiei Naționale a Pieței Financiare, persoană terță Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, cu privire la anularea parțială a actului normativ.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecători

Nina Vascan

Victor Burduh